

ΛΙΜΝΗ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑ

Περιοδική έκδοση του Συλλόγου Προστασίας Βεγορίτιδας ★ Φύλλο 5ο – Έτος 2ο - Δεκέμβριος 2006

Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση της λίμνης Βεγορίτιδας

Οι λίμνες, ένας σημαντικός εσωτερικός όγκος «ακίνητου» νερού, είναι μεγάλοι υγρότοποι ανεκτίμητης αξίας. Τρέφονται από ποτάμια και ρέματα, είναι λεκάνες τοπικών βροχών και χιονιών ή τρέφονται από πηγές.

Κάθε λίμνη είναι ένας μικρογραφημένος κόσμος ειδικευμένης χλωρίδας και πανίδας. Στις λίμνες, αναπτύχθηκε πολιτισμός από την προϊστορική εποχή. Έπαιξαν πρωτεύοντα ρόλο στη ζωή του ανθρώπου από τα πανάρχαια χρόνια και επηρέασαν τόσο την εξέλιξη των περιοχών γύρω από αυτές όσο και τις πολυποίκιλες δραστηριότητες των κατοίκων.

Οι λίμνες μας, όπως και όλοι οι υγρότοποι, μικροί και μεγάλοι, έχουν ο καθένας τις δικές του ιδιαιτερότητες και αποτελούν ανεκτίμητο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό κεφάλαιο για τη χώρα μας, αποτελούν σπουδαίο τμήμα της φυσικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς και για τους λόγους αυτούς είναι απαραίτητη η διατήρησή τους σε έκταση και ποιότητα.

Τα τελευταία χρόνια, χάρη στις προσπάθειες Ελλήνων επιστημόνων, περιβαλλοντικών οργανώσεων, πανεπιστημιακών σχολών ή ερευνητικών ιδρυμάτων, αλλά και τη βοήθεια της Πολιτείας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι γνώσεις μας για τους ελληνικούς υγρότοπους έχουν διευρυνθεί σημαντικά. Κι αυτό μέσα από μια πληθώρα εξειδικευμένων μελετών, προγραμμάτων απογραφής, ταξινόμησης και χαρτογράφησης ή προτεινόμενων μορφών διαχείρισης.

Τώρα πια, που γνωρίζουμε καλά ότι οι υγρότοποι προσφέρουν στον άνθρωπο πολλαπλά οφέλη, που δύσκολα αποτιμώνται με οικονομικούς όρους, θα πρέπει να λαμβάνονται πολύ σοβαρά υπόψη στο χωροταξικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό.

Ας αναφερθούμε όμως ειδικότερα στη Βεγορίτιδα. Συγκεκριμένα, η συγκυριακή βελτίωση των χαρακτηριστικών της λίμνης, όπως είναι η φεινή άνοδος της στάθμης (512 μ.) ή η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, δεν θα έπρεπε να μας δημιουργεί ψευδαισθήσεις. Ας μην ξεχνάμε, λοιπόν, πως για την πτώση της στάθμης της και την υποβάθμιση του υδροφόρου ορίζοντα, τα τελευταία χρόνια, κύρια αιτία είναι:

- η κατακόρυφη αύξηση των αρδευτικών γεωτρήσεων
- η υπέρμετρη άντληση από τη ΔΕΗ για την κάλυψη των ψυκτικών αναγκών των σταθμών της.

Επιπλέον η απειλή με καταστροφή του υδροφόρου ορίζοντα εξ αιτίας της εξορυκτικής δραστηριότητας λιγνιτικών κοιτασμάτων (σύμφωνα με την εισήγηση του προέδρου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Δυτικής Μακεδονίας κ. Ν. Κοϊμτσίδη-17/12/05-) μάλλον ανησυχία προκαλεί παρά εφησυχασμό.

Από την άλλη:

- η παράνομη επέκταση καλλιεργειών- δίπλα στη λίμνη - η οποία εκτός του ότι είναι καταστροφική για τους καλαμιώνες και τα υγρολίβαδα, δημιουργεί και ένα απροσπέλαστο τείχος για την πρόσβαση των επι-

του Ηλία Κάρτα

σκεπτών στις όχθες της.

- οι αυξημένες τιμές των νιτρικών
- η έλλειψη ή υπολειτουργία των συστημάτων επεξεργασίας λυμάτων των γύρω οικισμών (με ελάχιστες εξαιρέσεις) δημιουργεί πρόσθετο προβληματισμό.

Πριν προχωρήσουμε στη διατύπωση προτάσεων θα θέλαμε να καταθέσουμε και μια άλλη παράμετρο, η οποία θα πρέπει να συμπεριληφθεί στις προαναφερθείσες διαπιστώσεις. Είναι η ανάγκη προετοιμασίας, από πλευράς ΔΕΗ Α.Ε. και Πολιτείας, για την είσοδο της περιοχής μας στη Μεταλιγνιτική Περίοδο. Ύστερα από την πολυετή «προσφορά» στον εξηλεκτισμό της χώρας ήρθε το πλήρωμα του χρόνου για τη εκπόνηση ολοκληρωμένων μελετών αποκατάστασης και στροφή στη χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).

Δημιουργία-κατόπιν μελετών-αιολικών πάρκων, χρήση φωτοβολταϊκών συστημάτων αξιοποίηση του φυσικού αερίου (όχι με τη μορφή μιας νέας ενεργειακής εξάρτησης), είναι πιθανόν να αποτελέσουν εναλλακτικές μορφές ενέργειας για την περιοχή.

Όσο για την πιο άμεση λήψη μέτρων προτείνουμε ο Ειδικός Αναπτυξιακός Πόρος (Ε.Α.Π.), που είναι -όπως γνωρίζετε- ένα είδος ανταποδοτικού τέλους της ΔΕΗ προς την τοπική κοινωνία, να αυξηθεί και να αποδοθεί πλην των άλλων Δήμων της περιοχής και στον Δήμο Βεγορίτιδας.

Οι προτάσεις μας που αφορούν τη βελτίωση των ποσοτικών και των ποιοτικών χα-

ρακτηριστικών της λίμνης είναι:

- ΠΟΣΟΤΙΚΑ**
- η αλλαγή του τρόπου άρδευσης (π.χ. με σταγόνες)
  - η αναδιάρθρωση των καλλιεργειών (μη υδροβόρες)
  - η μείωση των γεωτρήσεων
- ΠΟΙΟΤΙΚΑ**
- η ορθολογική χρήση των λιπασμάτων
  - προώθηση βιολογικών καλλιεργειών
  - κατασκευή και λειτουργία συστημάτων επεξεργασίας λυμάτων (φυσικών ή συμβατικών)

Όλα αυτά, βέβαια, για να γίνουν προϋποθέτουν τη συνεργασία της Πολιτείας, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της ΔΕΗ, των αγροτών και των περιβαλλοντικών οργανώσεων. Η απουσία ενός κρίκου, από την παραπάνω αλυσίδα, πιθανόν να λειτουργήσει ανασταλτικά. Στο χέρι μας είναι να προσπαθήσουμε.

Ο Σύλλογος Προστασίας της Βεγορίτιδας στην προσπάθειά του να αναδείξει την περιοχή έχει προχωρήσει:

- στη δημιουργία υλικοτεχνικής υποδομής (αγορά εξοπλισμού γραφείου και παρατήρησης της ορνιθοπανίδας)-μέσα από το πρόγραμμα Leader+-
- στον εμπλουτισμό της βιβλιογραφίας του για τη λίμνη

Συνέχεια στην 3η σελ.

ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑΣ

του Συμεών Σ. Μαρνασίδη

Γεωπόνου (Msc), Ν.Α. Πέλλας - Δ/ση Γεωργίας Έδεσσας

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΛΙΜΝΗΣ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑΣ

- Παλαιότερα: επιφάνεια 68 km² με μέγιστο βάθος 65 m.
- Σήμερα: επιφάνεια 45 km² και βάθος 50 m.
- Αποτελεί το χαμηλότερο σημείο του συμπλέγματος των λιμνών Ζάζαρης, Χειμαδίτιδας και Πετρών, των οποίων δέχεται τα νερά μέσα από σύστημα διωρύγων και σήραγγας.
- Υδατορέματα τροφοδοσίας: Φαράγγι, Πεντάβρυσο (Σολού), άνω Γραμματικού, Παναγίτσας, Άρνισσας και Λεκάνη απορροής: 1853 km²
- Η πόλη της Πτολεμαΐδας αποτελεί την κύρια πηγή ρυπάνσεως με φυσοφορικά.
- η καύση του λιγνίτη από τη ΔΕΗ αυξάνει τη συγκέντρωση των μετάλλων στα νερά της λίμνης
- Σημαντική είναι και η μη σημειακή ρύπανση με αγροχημικά και φυτοφάρμακα από τις γεωργικές δραστηριότητες.
- Ο όγκος του νερού της λίμνης από 2200 x 106 m³ που ήταν κατά τη δεκαετία του 50, μειώθηκε στα 800 x 106 m³ στις μέρες μας.

ΟΙ ΚΥΚΛΟΙ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΖΩΤΟΥ*

Συνέχεια στην 3η σελ.

Διαβάστε επίσης

Ο Παρατηρητής.....σελ. 2

Λίμνη Βεγορίτιδα του Δεμερτζίδη Στυλιανού.....σελ. 2

Δελτίο Τύπου Ιορδάνη Τζαμτζή για Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη και Φορέα Διαχείρισης της Λίμνης Βεγορίτιδας .....σελ. 2

Ημερίδα Συλλόγου.....σελ. 2

Εκδρομή στην Κερκίνη .....σελ. 4

Λιγότερες βροχές - περισσότερες πλημμύρες του Νίκου Μάργαρη.....σελ. 4

Μνήμες από το Δωδεκαήμερο στην Περαία του Ποίτη Ντουμπάρτζη .....σελ. 5

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας & Τοπ. Αυτοδιοίκηση του Στέφανου Αργυράκη .....σελ. 6

Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Η περίπτωση της Λίμνης Βεγορίτιδας του Αλέξη Χαρίση.....σελ. 7

ΛΙΜΝΗ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑ

Η λίμνη δημιουργεί πολλές προσδοκίες και έχει πολλές ομορφιές. Στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης Βεγορίτιδας δραστηριοποιούνται πολλοί επιχειρηματίες με προγράμματα αγροτουρισμού και μη. Ταυτόχρονα, δραστηριοποιούνται και πολλοί αγρότες. Κατά την άποψή μου δικαίως πολλοί ακτήμονες των δημοτικών διαμερισμάτων Μανιακίου - Φαραγγίου - Βεγοραίων - Αγίου Παντελεήμονα, προσδοκούν να αποκατασταθούν από τις αποκαλυφθείσες εκτάσεις της λίμνης Βεγορίτιδας. Πάντα σε νόμιμα πλαίσια και για ορθολογική χρήση. Καθένας από τους ακτήμονες δεν απαιτεί αποκατάσταση κάτω από το 515 υψόμετρο. Όλοι οι αγρότες της ευρύτερης περιοχής ανησυχούν για τη λίμνη αυτή, γιατί αν χαθεί η λίμνη Βεγορίτιδα χάνονται μαζί της και όλοι οι αγρότες της περιοχής.

Σεβόμαστε τους οικολόγους και όσους ασχολούνται με το περιβάλλον και με τις λίμνες, αλλά δεν δεχόμαστε σε καμιά περίπτωση, ότι ο αγροτικός τομέας είναι αυτός που καταστρέφει τις λίμνες και το περιβάλλον. Θεωρώ πως με σωστή ενημέρωση από ειδικούς για τη σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων, οι αγρότες θα αντεπεξέλθουν στο μέγιστο. Επίσης θεωρώ πως επιχειρηματίες της ευρύτερης περιοχής και αγρότες μπορούν να συνυπάρξουν και να συνεργαστούν για το καλό όλων.

του Δεμερτζίδη Στυλιανού Δημοτικού Συμβούλου Δήμου Φιλώτα

Ο οικισμός Μανιακίου του Δήμου Φιλώτα

Συνάντηση Ιορδάνη Τζαμτζή με τον Υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ για τη δημιουργία Φορέα Διαχείρισης της λίμνης Βεγορίτιδας

Ο Βουλευτής Πέλλας και Γραμματέας Αυτοδιοίκησης Ν.Δ. κ. Ιορδάνης Τζαμτζής συναντήθηκε σήμερα 24 Νοεμβρίου 2006 με τον Υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Καλογιάννη με τον οποίο συζήτησε την δημιουργία Φορέα διαχείρισης της λίμνης Βεγορίτιδας και του κατέθεσε την παρακάτω επιστολή:

Κύριε Υφυπουργέ,
Η λίμνη Βεγορίτιδα αποτελεί πηγή ζωής όχι μόνο για τις παραλίμνιες περιοχές του Νομού Πέλλας, Φλώρινας, Κοζάνης αλλά και για την ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας.

Κατά το παρελθόν σας έχω καταστήσει κοινωτό τον προβληματισμό που αντιμετωπίζει η ευρύτερη περιοχή της λίμνης Βεγορίτιδας.

Κύριε Υφυπουργέ,
Για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα περιβάλλοντος και να πετύχουμε ταυτόχρονα την αξιοποίηση της λίμνης Βεγορίτιδας θα πρέπει να δημιουργηθεί "Φορέας Διαχείρισης της Λίμνης Βεγορίτιδας".

Για τη δημιουργία του Φορέα απαιτείται ειδική περιβαλλοντική μελέτη η οποία θα εξετάσει και θα καταγράψει όλες τις παραμέτρους που απαιτούνται για τη δημιουργία του Φορέα.

Κύριε Υφυπουργέ,
Ζητώ την παρέμβασή σας και τη συμβολή σας μέσα από το Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ για τη δημιουργία του Φορέα καθώς επίσης να στηρίξετε οικονομικά την εκπόνηση της απαιτούμενης μελέτης ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες και να δημιουργηθεί ο Φορέας της λίμνης Βεγορίτιδας.

Επίσης στο πλαίσιο των ενεργειών για την δημιουργία Φορέα διαχείρισης της λίμνης Βεγορίτιδας ο κ. Τζαμτζής απέστειλε επιστολές και στους Γενικούς Γραμματείς των Περιφερειών Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας κ. Γεώργιο Τσιότρα και κ. Ανδρέα Λεούδη αντίστοιχα, από τους οποίους και ζήτησε την συμβολή και την παρέμβασή τους.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Την Κυριακή, 19 Νοεμβρίου 2006 πραγματοποιήθηκε η 2η ημερίδα του Συλλόγου μας με θέμα Βιώσιμη ανάπτυξη και Περιβάλλον στη Βεγορίτιδα.

Την ημερίδα τίμησαν με την παρουσία τους ο νυν Νομάρχης Πέλλας κος Σιβέννας, ο νέος Νομάρχης κος Καραμάνης και ο βουλευτής Πέλλας κος Καρασμάνης και ο κ. Τζαμτζή, οι Δήμαρχοι Έδεσσας κος Σόντρας και Βεγορίτιδας κος Παρθενόπουλος όπως και ο νέος Δήμαρχος Βεγορίτι-

Συνέχεια στην 7η σελ.

Ο παρατηρητής

✓ Οι λεύκες στο δρόμο προς το Ναυτικό Ομίλο πνέουν τα λούστια. Ξεράθηκαν από τη φετινή κατάκλιση των νερών και κάποιες από αυτές έχουν πέσει ήδη. Αυτές που στέκονται ακόμα ορθές αποτελούν σοβαρό κίνδυνο για τυχόν περαστικούς οδοιπόρους. Τίνος μέριμνα είναι η κοπή και απομάκρυνσή τους; Του Ναυτικού Ομίλου, του Δασαρχείου ή του Δήμου Βεγορίτιδος;

✓ Οι επιτήδειοι καταπατητές της λίμνης Ξανάβαλαν μπροστά στο Δήμο Βεγορίτιδας, οργώνοντας κατά βούληση και φυτεύοντας νέα δενδρύλλια. Οι εκλογές πέρασαν και ελπίζουμε οι νέοι δημοτικοί και νομαρχιακοί άρχοντες να μην παραμείνουν στο ίδιο έργο θεατές.

✓ Η εξέταση των νερών περιμετρικά της λίμνης, που πραγματοποιήθηκε από το Σύλλογό μας, σε συνεργασία με την κτηνίατρο - ιχθυοπαθολόγο κ. Άννα - Μαρία Κάλφα, ήταν αρκετά ενθαρρυντική. Βεβαίως η καλή εικόνα που παρουσίαζαν τα νερά, δεν θα πρέπει να μας αποπροσανατολίζει, γιατί οι καιρικές συνθήκες και η εποχή που ελήφθησαν τα δείγματα έπαιξαν καταλυτικό ρόλο.

✓ Έγινε δεκτή η πρόταση του Συλλόγου μας που είχε υποβάλει στη Γ.Γ. Νέας Γενιάς για ανταλλαγή νέων της Ευρώπης. Λεπτομέρειες στο επόμενο φύλλο.

✓ Η στάθμη των νερών της λίμνης δεν υποχώρησε ιδιαίτερα παρά την σχετική ανομβρία των τελευταίων μηνών. Το υψομετρικό εθεάθη στο 511,40 μ.

✓ Ο Δήμος Αμυνταίου πριν από λίγες ημέρες, τοποθέτησε ενημερωτικές πινακίδες στον Άγιο Παντελεήμονα και παρατηρητήριο, για την παρατήρηση πουλιών (κοντά στον παλιό αντλιοστάσιο της ΔΕΗ). Τέτοιες δράσεις αναδεικνύουν τη λίμνη μας.

✓ Ο Δήμος Αμυνταίου πριν από λίγες ημέρες, τοποθέτησε ενημερωτικές πινακίδες στον Άγιο Παντελεήμονα και παρατηρητήριο, για την παρατήρηση πουλιών (κοντά στον παλιό αντλιοστάσιο της ΔΕΗ). Τέτοιες δράσεις αναδεικνύουν τη λίμνη μας.

✓ Στους νέους Νομάρχες Φλώρινας και Πέλλας κ. Βοσκόπουλο Γ. και κ. Καραμάνη Μ. Στους νέους Δημάρχους Βεγορίτιδας και Αμυνταίου κ. Κάρτα Α. και κ. Θεοδωρίδη. Στον αειθαλή Δήμαρχο Φιλώτα κ. Μπιτάκη. Σιδηροκέφαλο και με ανοιχτούς ορίζοντες.

Περιοδική έκδοση του Συλλόγου Προστασίας Βεγορίτιδας

Ταχ. Διεύθυνση:
580 02 Άρνησσα
Τηλ. & FAX: 23810 32047
e-mail: kartasi@sch.gr
vegorit1@otenet.gr

Ιδιοκτήτης Σύλλογος Προστασίας Βεγορίτιδας

Εκδότης
Κάρτας Ηλίας
6974 809371

Συντακτική επιτροπή

Γέσιος Φώτιος
Καραβίτης Ευάγγελος
Κάρτας Ηλίας
Καφετζής Ευστράτιος
Λιμπάρης Ευάγγελος
Μαρκόπουλος Χρήστος

Ετήσια συνδρομή 10 €
Σ' όσους δεν είναι μέλη του συλλόγου

Εκτύπωση
Στέφανος Βαγουρδής
Έδεσσα
Τηλ. 23810 23964

Η έκδοση αυτή του Συλλόγου αποτελεί θήμα περιβαλλοντικών, ιστορικών, εκπαιδευτικών και αναπτυξιακών ανησυχιών. Καλούνται τα μέλη, οι φίλοι, οι επιστήμονες, οι εκπαιδευτικοί της τοπικής αυτοδιοίκησης και οι φορείς να καταθέτουν τακτικά τα επιχειρήματα και τους προβληματισμούς τους από το θήμα αυτό.

Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση της λίμνης Βεγορίτιδας

Συνέχεια από την 1η σελ.

- στη συνεχή ενημέρωση για περιβαλλοντικά ζητήματα
  - στη συνεργασία με ειδικούς επιστήμονες (πολλοί απ' τους οποίους έγιναν μέλη του Συλλόγου) και περιβαλλοντικές οργανώσεις
  - στην ένταξη του σε προγράμματα που άπτονται περιβαλλοντικών θεμάτων και συνεργασιών
  - στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κατοίκων και φορέων με την έκδοση εφημερίδας και εμπλουτισμό της ιστοσελίδας του, για την προστασία της λίμνης στα πλαίσια μιας αειφόρου ανάπτυξης
  - στη συμμετοχή σε δίκτυα (Δρόμοι του νερού της Μακεδονίας)
  - στην παραχώρηση συνεντεύξεων σε ΜΜΕ, τοπικής και πανελλαδικής εμβέλειας
  - σε συνεργασίες με τοπικούς φορείς και την Τοπική Αυτοδιοίκηση
- Κεντρικός άξονας για την ανάδειξη της περιοχής είναι:

- η προβολή των δυνατοτήτων της περιοχής
- η κατάγωση της λίμνης ως προορισμού
- η διαμόρφωση και προστασία των αρχαιολογικών χώρων (π.χ. Φαραγγίου, Βεγόρας, Αγίου Παντελεήμονα, Άρνισσας)

Για να μπορέσει να προχωρήσει η αξιοποίηση της λίμνης Βεγορίτιδας θα πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για τη σύνταξη της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (Ε.Π.Μ.), η οποία θα είναι αυτή που θα καθορίσει τις ζώνες προστασίας της λίμνης και θα ορίζει τον τρόπο ανάπτυξης της, ο οποίος μόνο ήπιας μορφής μπορεί να είναι. Εξάλλου αποτελεί προϋπόθεση, για την κατάρτιση και υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων στα πλαίσια του Δ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Ως περιβαλλοντική μη κυβερνητική οργάνωση, η οποία σέβεται τον εαυτό της, διαπνέεται από τους κοινούς στόχους των μελών της και έχει ανοιχτούς ορίζοντες καταθέτου-

με τις προτάσεις μας.

Προτάσεις

- Δημιουργία χάρτη της ευρύτερης περιοχής της λίμνης
- Χάραξη μονοπατιών για τη δημιουργία πεζοπορικών διαδρομών (Άρνισσα-Περαία, Περαία-Φαράγγι και άλλες)
- Τοποθέτηση υπερυψωμένων παρατηρητηρίων και κατασκευή από ξύλινα κιόσκια σε σημεία που θα υποδειχθούν από την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία (Ε.Ο.Ε.)
- Κατασκευή Κέντρου Πληροφόρησης (κατά τα πρότυπα της λίμνης Άγρα-Βρυττών-Νησίου) για ενημέρωση των επισκεπτών
- Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για περιβαλλοντικά προγράμματα που θα αξιοποιούνται τα σχολεία που θα επισκέπτονται την περιοχή
- Δημιουργία ποδηλατικού δρό-

μου από τον Άγιο Παντελεήμονα στην Άρνισσα

- Δημιουργία αναρριχητικού πεδίου στην παραπάνω διαδρομή
- Δημιουργία όλων των προϋποθέσεων ώστε να καταστούν επισκέψιμοι οι αρχαιολογικοί χώροι
- Διαμόρφωση αμφιθεατρικών χώ-

ρων για εκδηλώσεις (Άγιοι Θεόδωροι, Άγιοι Παντελεήμονας, Τζαμί)

- Διαμόρφωση παραλίας για προσέλκυση λουομένων
- Ανάπτυξη υπαίθριων δραστηριοτήτων

ΜΕΣΑ στη λίμνη (κανό-καγιάκ, κωπηλασία, ιστιοπλοΐα, κολύμπι)

ΔΙΠΛΑ στη λίμνη (ποδηλασία, πεζοπορία, αναρρίχηση)

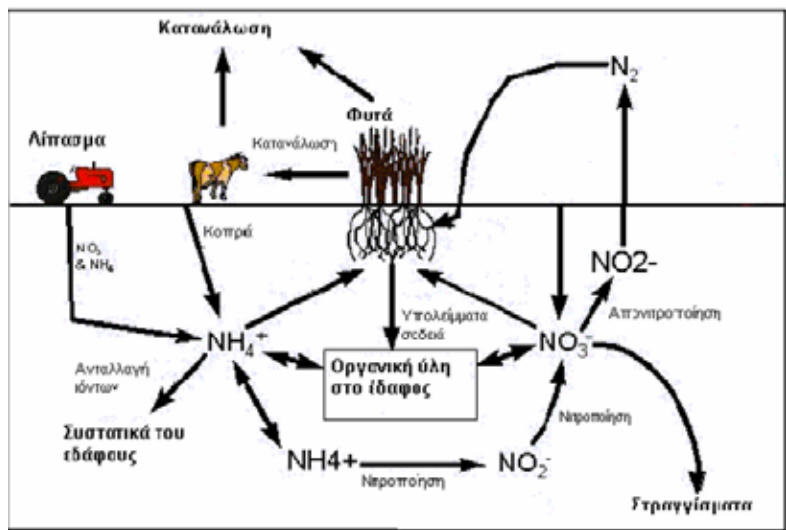
ΠΛΑΝΩ από τη λίμνη (ανεμοπορία, αλεξίπτωτισμός πλαγιάς, αιωροπτερισμός)

Σας ευχαριστώ θερμά για την προσοχή σας
Με εκτίμηση
Για το Δ.Σ. ο Πρόεδρος
Κάρτας Ηλίας

Εισήγηση του Συλλόγου στα πλαίσια της Ημερίδας "Βιώσιμη ανάπτυξη και περιβάλλον στη λίμνη Βεγορίτιδα"

ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

Πηγή: Φάττα, Δ, Σημειώσεις του μαθήματος «Εισαγωγή Μηχανική Περιβάλλοντος», Πολυτεχνική σχολή πανεπιστημίου Κύπρου

Μόνο το ένα τρίτο της παγκόσμια χρησιμοποιούμενης ποσότητας λιπασμάτων δεσμεύεται από τα φυτά. Το υπόλοιπο παρασύρεται από τη βροχή, ή αποστραγγίζεται σε υπόγειες δεξαμενές νερού, και τελικά καταλήγει σε λίμνες, ποτάμια, ή θάλασσες, προκαλώντας:

1. Νιτρορύπανση
2. Μεγάλη αύξηση της υδρόβιας βλάστησης, ιδιαίτερα του φυτοπλαγκτού- αύξηση κατανάλωσης οξυγόνου

Οι υψηλές τιμές νιτρικών που παρατηρούνται στα επιφανειακά νερά της Ελλάδας - άνω των 25, ακόμη και των 40 mg/l σε ορισμένες περιοχές- καθώς και η υψηλή κατανάλωση νερού για γεωργική χρήση, είναι δύο θέματα στα οποία πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, καθώς είναι σημαντικοί παράγοντες υποβάθμισης του περιβάλλοντος, και ταυτόχρονα συνιστούν βασικούς δείκτες για την αξιολόγηση της φιλοπεριβαλλοντικής πολιτικής η οποία τα τελευταία χρόνια υιοθετήθηκε και εφαρμόζεται, συνδεδεμένη με τις άμεσες και έμμεσες ενισχύσεις, από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΝΙΤΡΟΥΡΥΠΑΝΣΗ

Ο Καν. (ΕΚ) 1782/2003 ο οποίος σε μεγάλο μέρος του αφορά στην πολλαπλή συμμόρφωση των γεωργοκτηνοτρόφων που απολαμβάνουν άμεσες ενισχύσεις από την Ε.Ε, τέθηκε σε εφαρμογή με την ΚΥΑ 324032/24-12-2004 η οποία προβλέπει ειδικές δεσμεύσεις για

ντικό μέτρο 3.16: «Περιβαλλοντική Προστασία των Λιμνών της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας: Λίμνες Βεγορίτιδας-Πετρών (GR 1340004) και λίμνες Χειμαδίτιδας-Ζάζαρης (GR 1340005)» του Εγγράφου Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΠΑΑ) 2000-2006 (ΚΥΑ 219845/664/22-08-2006) το οποίο με τη θέσπιση μέτρων, πλέον των Κωδίκων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (ΚΟΓΠ), αποσκοπεί στη βελτίωση των οικολογικών λειτουργιών του ευρύτερου γεωργικού χώρου των λιμνών Βεγορίτιδας, Πετρών, Χειμαδίτιδας και Ζάζαρης και ειδικότερα:

- α) Στη μείωση της κατανάλωσης αρδευτικού νερού για τον εμπλουτισμό των υπόγειων υδροφορέων και την αποκατάσταση του υδάτινου όγκου των λιμνών.
- β) Στη μείωση της κατανάλωσης λιπασμάτων, κυρίως αζωτούχων, για την αποκατάσταση της ισορροπίας του οικοσυστήματος.
- γ) Στην αύξηση των χώρων οικολογικής αντιστάθμισης και ταυτόχρονα καθορίζει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης ενίσχυσης σε καλλιεργητές των παραλίμνιων περιοχών των λιμνών Βεγορίτιδας, Πετρών, Χειμαδίτιδας και Ζάζαρης που θα το εφαρμόσουν.

Επιδοτούνται η μείωση της κατανάλωσης αρδευτικού νερού και η μείωση της εφαρμοζόμενης ποσότητας αζωτούχου λιπασσης.

Οι παραλίμνιες περιοχές του «Μέτρου» περιλαμβάνουν τα ακόλουθα Δημοτικά Διαμερίσματα (Δ.Δ.) και Κοινότητες της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης Πέλλας: Δημοτικά Διαμερίσματα Δήμου Βεγορίτιδας

- i. Δ.Δ. Αρνίσσης, ii. Δ.Δ. Αγίου Αθανασίου, iii. Δ.Δ. Περαίας, iv. Δ.Δ. Γραμματικού,

v. Δ.Δ. Παναγίτσας

Επιλέξιμες Εκτάσεις (Τομεακή κάλυψη): Αρδευόμενες γεωργικές εκτάσεις με

- i. Αραβόσιτο
- ii Μηδική
- iii Ζαχαρότευτλα

που είχαν καλλιεργηθεί τουλάχιστον μία φορά την τριετία 2002, 2003 και 2004 και είχαν δηλωθεί στο ΟΣΔΕ από οποιοδήποτε παραγωγό τα καλλιεργούσε την εποχή εκείνη. Η συνολική έκταση τουλάχιστον τρία (3) στρέμματα και κάθε αγροτεμάχιο πρέπει να έχει έκταση τουλάχιστον μισό (0,5) στρέμμα.

Δεν αποτελούν επιλέξιμες εκτάσεις:

αα. Αποκαλυφθείσες εκτάσεις των λιμνών, των οποίων η στάθμη έχει κατέβει κάτω από τα όρια της παλαιάς όχθης τους.

ββ. Δασικές εκτάσεις που υπάρχουν στο Ν. 998/1979 «περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας» (ΦΕΚ Α' 289), όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

γγ. Οι εκτάσεις, οι οποίες έχουν ενταχθεί στον Άξονα 4 «Δασώσεις Γεωργικών Γαιών» και στο Μέτρο 3.3 του ΕΠΑΑ 2000-2006 «Μακροχρόνια Πάυση Εκμετάλλευσης Γεωργικών Γαιών».

Γενικές Υποχρεώσεις κάθε δικαιούχου:

- α) Δεν μεταβάλλει την ενταγμένη έκταση στη διάρκεια της πενταετούς του δέσμευσης.
- β) Στο σύνολο της εκμετάλλευσής του _ενταγμένα και μη ενταγμένα στο «Μέτρο» αγροτεμάχια): αα. Εφαρμόζει τους Κ.Ο.Γ.Π. και τις Περιβαλλοντικές Απαιτήσεις-Υποχρεώσεις που απορρέουν από Σχέδια Δράσης (ΦΥΣΗ 2000) και Προγράμματα Δράσης της Οδηγίας Νιτρικών (ΚΥΑ αριθ. 16175/824/12-04-2006 (ΦΕΚ 530 Β') ββ. i) Δεν προβαίνει σε καύση

Επιλέξιμη καλλιέργεια	Μέθοδος Α		Μέθοδος Β		Μέθοδος Γ	
	Μέγιστη Ενίσχυση (1)	Ελάχιστη Ενίσχυση (2)	Μέγιστη Ενίσχυση (1)	Ελάχιστη Ενίσχυση (2)	Μέγιστη Ενίσχυση (1)	Ελάχιστη Ενίσχυση (2)
Αραβόσιτος	45,67	43,17	51,47	48,97	-	-
Μηδική	49,99	47,49	55,79	53,29	-	-
Ζαχαρότευτλα (αγρανάπαυση)	-	-	-	-	60,00	57,50
Ζαχαρότευτλα (αμειψισπορά)	-	-	-	-	58,20	55,70

των φυτικών υπολειμμάτων, ii) Χρησιμοποιεί μηχανικά μέσα για να καταστραφούν και να παραμείνουν στο έδαφος τα φυτικά υπολείμματα,

γ) Υλοποιεί τις δεσμεύσεις του Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (Σ.Π.Δ.)

δ) Υπογράφει για την περίοδο δέσμευσης σύμβαση με γεωπόνου-σύμβουλο, μέλος του ΓΕΩΤΕΕ για την τεχνική υποστήριξη και παρακολούθηση εφαρμογής του «Μέτρου».

ε) Τηρεί στην εκμετάλλευσή του φάκελο του Γεωργοπεριβαλλοντικού Μέτρου για τρία χρόνια μετά τη λήξη της πενταετίας.

στ) Υποβάλλει κάθε χρόνο αίτηση-δήλωση του ΟΣΔΕ (Αίτηση Ενίσχυσης) στην οποία δηλώνει τα αγροτεμάχια που έχουν ε-

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος είναι διαθέσιμες στις παρακάτω Δ/σεις:

1. Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πέλλας.
2. Στην ηλεκτρονική δ/ση του Υπ. Γεωργίας www.minagric.gr ακολουθώντας τους συνδέσμους "Εγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης 2000-2006 - Υπουργικές Αποφάσεις - Άξονας 3, Μέτρο 3.16".
3. Στην ηλεκτρονική δ/ση του Εθνικού Τυπογραφείου www.et.gr όπου η αριθ. 664/219845/08.08.2006 Κοινή Υπουργική Απόφαση για την εφαρμογή του Μέτρου έχει δημοσιευθεί στο ΦΕΚ 1136/Β' /22.08.2006.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΕΡΚΙΝΗ

Το Σαββατοκύριακο 2 και 3 Δεκεμβρίου 2006 πραγματοποιήθηκε η εκδρομή του Συλλόγου μας στη λίμνη Κερκίνη και στο όρος Μπέλες.

Στην εκδρομή συμμετείχαν πολλά μέλη και φίλοι του συλλόγου και της λίμνης μας. Η εκδρομή ξεκίνησε το Σάββατο το πρωί από την Άρισσα. Φτάσαμε στην Κερκίνη στις 11:30 και αμέσως μετά κατευθυνθήκαμε στο λιμανάκι όπου και μας περίμεναν οι βάρκες για τη **βαρκάδα**. Το θέαμα μέσα στη λίμνη μοναδικό.

17.000 στρ. έχει φτάσει τα 1.800 φέτος.

Μετά το μεσημέρι συνεχίσαμε την περιήγησή μας στα όμορφα χωριά των **Κάτω και Άνω Ποροίων**, ανάμεσα σε θεόρατα πλατάνια, προχωρώντας ως το ξωκλήσι του Αγίου Γεωργίου σε μια μαγευτική πλαγιά του Μπέλες από όπου απολαύσαμε την πανοραμική θέα που απλωνόταν μπροστά μας. Έπειτα κάναμε μια στάση στο **πρατήριο του Γυναικείου Συνεταιρισμού** δοκιμάζοντας τα υ-

που παρουσιάζουν.

Το βραδάκι, αφού ακολούθησε περιβαλλοντική ενημέρωση για την ευρύτερη περιοχή της λίμνης Κερκίνης από τον μόνιμο συνοδοιπόρο μας, **τον οικοπεριηγητή Γιάννη Ρέκλο**, συνεχίσαμε και κλείσαμε τη βραδιά έχοντας δοκιμάσει τη σπεσιαλιτέ της περιοχής, **βουβάλι** στη γάστρα ή φιλέτο, και ακούγοντας τους ήχους της ορχήστρας που κάθε τόσο ξεσήκωνε την ομήγυρη για χορό και τραγούδι.

Την Κυριακή το πρωί, συγκεντρωθήκαμε στο χώρο του **Κέντρου Ενημέρωσης για τον υγρότοπο της Κερκίνης**. Εκεί πληροφορηθήκαμε την κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή, για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει αλλά και τη ραγδαία αύξηση των τουριστών που το τελευταίο χρόνο έφτασε σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Ενημέρωσης τους 260.000 επισκέπτες. Στη συνέχεια επισκεφτήκαμε το **Ενυδρείο της Βυρώνειας** όπου υπάρχουν είδη ψαριών και ερπετών καθώς και δυο «εξωτικά» είδη, ένας μι-

Στο κέντρο ενημέρωσης του Φ.Δ. της Λίμνης Κερκίνης

κρός κροκόδειλος Νείλου και μια βασιλική κόμπρα! Στη θέα της κόμπρας βέβαια κάποιοι φίλοι αναρίγησαν και ετράπησαν σε φυγή!

Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε τη θαυμάσια γυναικεία **μονή του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου** με την εξαιρετική θέα προς τη λίμνη. Το μεσημέρι επιστρέψαμε στον Ξενώνα μας, όπου τιμήθηκαν δεόντως και πάλι τα πιάτα με **βουβάλι** και το εξαιρετικό **καζάν ντιπί** από γάλα βουβαλιού, με ταυτόχρονη παρακολούθηση της εκπομπής «Κυριακή στο χωριό» που είχε θέμα της την Άρισσα και τη λίμνη Βεγορίτιδα. Το λεωφορείο μας πήρε το δρόμο του γυρισμού και το βραδάκι μας βρήκε στα σπίτια μας αφήνοντάς μας τη γλυκιά ανάμνηση του μικρού αλλά όμορφου ταξιδιού μας.

Ελπίζουμε στο μέλλον να μπορέ-

σουμε κι εμείς να αναδειξουμε και τη Βεγορίτιδα σε τόπο διακοπών και αναψυχής, γιατί όχι μόνο δεν έχει τίποτε να ζηλέψει αλλά μάλλον έχει πολλά περισσότερα να μας αποκαλύψει.

Ερωδιό, κορμοράνοι, αργυροπελεκάνοι, γλαρόνια και τα μοναδικά φλαμίνγκο μας υποδέχτηκαν στο βόρειο άκρο της λίμνης. Εκεί βρίσκεται και το δεύτερο σε έκταση παρυδάτιο δάσος σε ολόκληρη την Ευρώπη, το οποίο αντιμετωπίζει κι αυτό σοβαρά προβλήματα επιβίωσης. Το μέγεθός του έχει μειωθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια και από

πέραχα γλυκά ταψιού που παρασκευάζουν, μεταξύ άλλων, οι δραστήριες κυρίες αυτού.

Ακόμα επισκεφτήκαμε μία **μονάδα εκτροφής βουβαλιών**, όπου ενημερωθήκαμε για την ραγδαία αύξηση, την τελευταία δεκαετία, του αριθμού των βουβαλιών που εκτρέφονται στην περιοχή, αλλά και γενικότερα, λόγω της μεγάλης ζήτησης

Ξενοδοχείο "Οικοπεριηγητής"

Λιγότερες βροχές, περισσότερες πλημμύρες!

Θυμάμαι ότι ήταν στις αρχές της δεκαετίας του '80 που αγοράσαμε σπίτι στα Βριλήσια. Απέναντι είχε χωράφια τα οποία με τον χρόνο σχεδόν όλα χτίστηκαν. Οι παλαιότεροι στην περιοχή διαμαρτύρονται και απορούν που οι δρόμοι μας πλημμυρίζουν και τα παιδιά για να πάνε σχολείο βουτάνε στο νερό ως το γόνατο. Χώρια που τα μικρότερα από αυτά κινδυνεύουν και να παρασυρθούν!

Σύμφωνα με το μέσο σχέδιο οικοδόμησης, κάθε πολυκατοικία εκεί γίνεται σε οι-κόπεδο ενός στρέμματος. Η «κάλυψη» είναι το ένα τρίτο και από κάτω έχει πιλοτή. Από τα άλλα δύο τρίτα το μισό είναι το πάρκινγκ και το υπόλοιπο ο κήπος.

Με λίγα λόγια, από τα 1.000 τετραγωνικά μέτρα χωράφι τσιμεντώσαμε τα 660 τε-τραγωνικά και αφήσαμε χώρο μόνο τα 340. Παράλληλα, με τις πλάκες στα πεζοδρόμια και την ασφαλτόστρωση των δρόμων επίσης μειώσαμε στο ελάχιστο το έδαφος που είναι ακάλυπτο.

Με κανονικές συνθήκες, στην Αθήνα πέφτει με τη βροχή τον χρόνο σε κάθε τετραγωνικό μέτρο έδαφος περίπου μισός τόνος νερό. Παλαιότερα, μεγάλο ποσοστό από αυτό διαπερνούσε το έδαφος και εμπλούτιζε τον υπόγειο υδροφόρο ορίζοντα. Σήμερα με την επίστρωση του τσιμέντου, των πλακών και της ασφάλτου αυτό το νερό είναι υποχρεωμένο να «πάρει τον κατήφορο» ώσπου να βρει κάποιον υπόνομο.

Υποθέτω ότι με όσα ήδη έγραφα οι αναγνώστες αντιλαμβάνονται ότι με τον χρόνο θα αυξάνονται οι πλημμυρισμένοι δρόμοι με την πρώτη βροχή. Αυτό είναι τελείως λογικό γιατί συνεχώς μεγαλώνουν οι ποσότητες του νερού που τρέχουν να βρουν διέ-ξοδο, μια

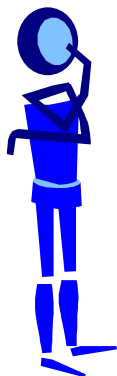
και οι παλιές οδοί «διαφυγής» έκλεισαν.

Όταν πήγα στη Μυτιλήνη και νοίκιασα ένα σπίτι, τα περισσότερα πεζοδρόμια στη γειτονιά ήταν με χώμα. Στο πλαίσιο «αναβάθμισης» της πόλης ο δήμος πλακόστρωσε τα πεζοδρόμια. Στην αρχή ήρθαν μπετονιέρες που έριξαν τσιμέντο με τον τόνο, μπα-ζώνοντας ακόμα και τα δένδρα. Ακολούθησαν τα συνεργεία με τους πλακάδες, οι ο-ποίοι ευτυχώς γύρω από τα δένδρα έσπασαν το μπετόν και άφησαν έναν μικρό χώρο για να ποτίζονται.

Δεν λέω, οι πλάκες είναι ωραίες. Ωστόσο χωρίς το κατάλληλο δίκτυο «ομβριών» δεν είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει πρόβλημα και πλημμύρες στους δρόμους; Μόνο στα πεζοδρόμια της γειτονιάς μου θα κυλούν περισσότεροι από δέκα χιλιάδες τόνοι νερό τον χρόνο!

Τώρα θα μου πείτε: «Προτιμούσες να λερώνεις τα παπούτσια σου στις λάσπες;». Η απάντηση είναι ότι με κάτι τέτοια επιχειρήματα συνεχώς ξεχνάμε την ουσία. Πέρα από το γεγονός ότι θα υπήρχε η δυνατότητα είτε μισής πλακόστρωσης είτε τσιμεντώσεως με χαλίκι, κάποτε θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι το νερό είναι πολύτιμο. Πράγμα που σημαίνει ότι είναι απαραίτητο να ακολουθεί και υπόγειες διαδρομές. Όταν έχουμε καλύψει με τσιμέντο, σπίτια και πλάκες από το Φάληρο έως την Πεντέλη, δεν είναι αναμενόμενο από τη μια να χάνουμε νερό και από την άλλη να έχουμε πλημμύρες;

Νίκος Μάργαρης
καθηγητής Οικοσυστημάτων στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου
εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», 25/9/05

ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΑΙΑ

Τον πρώτο χειμώνα που θυμάμαι, είχε πολύ χιόνι στο χωριό. Τα στενά σοκάκια ήταν αδιαπέραστα από το πολύ χιόνι και σε μεριές μεριές το ύψος του έφτανε στις στέγες των χαμηλών σπιτιών. Τα κρύσταλλα-«σπαθιά» από πάγο κρέμονταν σαν ανάποδες λαμπάδες στη σειρά από τις άκρες των κεραμιδιών, που τα σπάζαμε και παίζαμε ξιφομαχίες και τα μικρά κομμάτια τα γλείφαμε σαν γλειφιτζούρια.

Παραμονή Χριστουγέννων το πρωί, ο μπαμπάς ακόνιζε δυο μεγάλα μαχαίρια. Θα έσφαζε το γουρούνι. Όλη μέρα στο χωριό, σ' όλες τις γειτονιές, στον απάνω μαχαλά, στον κάτω μαχαλά ακούγονταν οι φωνές των γουρουνιών. Τσιροκοπούσαν τα άμοιρα, λες και καταλάβαιναν τι τα περιμένει. Η ιεροτελεστία άρχιζε με τη μάνα, που κρατώντας το θυμιατό στο χέρι, θυμιαζε το ζώο πριν τη σφαγή του. Ο λόγος που το έκανε αυτό ήταν ίσως η εξιλέωση για την αφαίρεση της ζωής, έστω κι αυτού του ζώου.

Παρόντα σ' αυτή τη διαδικασία κι εμείς τα παιδιά. Τσακωνόμασταν ποιο απ' όλα θα πάρει τη «φούσκα», που δεν ήταν άλλη από την ουροδόχο κύστη του ζώου. Μόλις την έβγαζε ο πατέρας, την τρίβαμε με στάχτη για να φύγει το λίπος. Έπειτα κόβαμε ένα καλάμι, το μπήγαμε στο λαιμό της φούσκας και φυσώντας την αυτή, φούσκωνε και γίνονταν μπαλόκι.

Κάθε νοικοκυριό είχε από ένα τέτοιο ζώο σε μια άκρη στην πίσω αυλή. Το τάζαν πίτουρα ανακατεμένα με νερό και διάφορα αποφάγια, που περίσσευαν από το σπίτι. Το έθρεφαν μερικούς μήνες, ώπου να πιάσει λίγες οκάδες και να το κόψουν τη μέρα αυτή, εξασφαλίζοντας έτσι ένα μεγάλο μέρος της διατροφής τους για αρκετούς μήνες. Το τι έφτιαχναν μ' αυτό, αφού το έσφαζαν, δε λέγεται! Το δέρμα του το έκαναν τσαρούχια για τους άντρες και «τσαρουχούδια» για τα μικρά παιδιά. Το λίπος το έλιωναν και γίνονταν η λίγδα. Αυτήν την έβαζαν στο φαγητό ή την αλείφαμε στη φέτα. Τα ξίγκια καθουρνίζονταν για να γίνουν τσιγαρίδες και τα έντερα τα έκαναν λουκάνικα. Επίσης έκαναν καβουρμά, παστουρμά, λαρδί κ.α.

Η μάνα την παραμονή των Χριστουγέννων καταγίνονταν με τα λουκούμια (τουβλούδια), τους κουραμπιέδες, τα μπουρέκια και όλα τα γλυκίσματα των ημερών.

Τα μεγαλύτερα παιδιά έψαλαν τα κάλαντα γυρνώντας τα σπίτια με τη σειρά.

Χριστούγεννα Πρωτούγεννα πρώτη γιορτή του χρόνου για βγείτε, διέτε, μάθετε πως ο Χριστός γεννιέται.

Γεννιέται κι ανασταίνεται με μέλι και με γάλα, το μέλι τρων' οι άρχοντες το γάλα οι αφεντάδες.

Ανοιξτε τα κουτάκια σας

τα κατακλειδωμένα και δώστε μας τον κόπο μας για του Χριστού τη γέννα.

Σ' αυτό το σπίτι που 'ρθαμε πέτρα να μη ραγίσει κι ο νοικοκύρης του σπιτιού χίλια χρόνια να ζήσει.

Και του χρόνου...

Οι φωνούλες τους, θαρρείς, ζέσταιναν την παγωμένη ατμόσφαιρα και ντυμένα με τα μάλλινα, πλεχτά τσουράπια και τα λαστιχένια σοσό-

πάντες καρφίτωμένες στους τοίχους πάνω απ' τα μιντέρια, που τα στήριζαν και καμιά φορά κούτσουρα καλυμμένα με το κάμποτο.

Ο μπαμπάς πήγαινε στο βουνό και διάλεγε ένα αρντίτσι (κέδρο) με ψηλή κορφή. Η μάνα το στερέωνε πάνω στο μικρό μπουφέ δίπλα στο παράθυρο με δυο τρεις μεγάλες πέτρες, έτσι ώστε να μην πέφτει. Είχε κρατημένα χρυσόχαρτα απ' τα κερράσματα ή από καραμέλες και μ' αυτά τυλίγαμε εμείς τα αμύγδαλα και τα καρύδια και τα κρεμούσαμε μαζί με ξυλοκέρατα (χαρούπια) στο

νια, δρασκέλιζαν το χιόνι φορτωμένα στον ώμο τις πάνινες τσάντες του σχολείου, γεμάτες ξερά σύκα, καρύδια και ξυλοκέρατα, που τους έδιναν. Μερικά συναγωνίζονταν ποιο θα κάνει το καλύτερο «μπόι» πέφτοντας ανάσκελα στο παχύ, απάτητο χιόνι.

Τα σπίτια φορούσαν κι αυτά τα καλά τους τις μέρες αυτές τις γιορτινές, όσο μεγάλη κι αν ήταν η φαμίλια, όσο φτωχικά κι αν περνούσαν τις υπόλοιπες μέρες του χρόνου. Τώρα τα Χριστούγεννα τα σπίτια ήταν γιορτερά στρωμένα με τα χασεδένια, καθαρά καναπελίκια και τα δαντελωτά κουρτινάκια, τα κεντητά τραπεζομάντηλα, την «καλημέρα» στο κέντρο της σάλας με το χειροκεντημένο προσόψι του λούσου κρεμασμένο, τις καθαρές βρασιές στρωμένες στα πατώματα και τις

χριστουγεννιάτικο δέντρο. Για χιόνι απλώναμε τούφες από άσπρο μαλλί, που είχε η μάνα μου στη ρόκα.

Για δώρα ούτε που το βάζαμε στο σου. Μονάχα κάποια Χριστούγεννα, θυμάμαι, ο μπαμπάς πήγε στη Σαλονίκη για δουλειά. Όταν γύρισε μ' έφερε ένα φουρλάκι (σβούρα) ζωγραφιστό με ρίγες κόκκινες, πράσινες και κίτρινες, που το σβούριζα στη σάλα και «άραζε», μπέρδευε τους χρωματισμούς και μ' άρεζε να το χαζεύω καθώς γυρνούσε.

Ανήμερα των Χριστουγέννων, το χάραμα, σήμανε η καμπάνα. Όλο το χωριό ξύπνησε. Μικροί και μεγάλοι τραβούν τον ανήφορο για τον Άι-Γιώργη με τα φαναράκια να λαμπυρίζουν πάνω στο κρυσταλλένιο κάτασπρο σεντόνι του χιονιού. Ο ουρανός έναστρος, λαμπερός, πλημμυρισμένος μ' αστέρια και 'μεις τα μικρά, ακολουθώντας τους μεγάλους, να κοιτάμε ψηλά, ψάχνοντας το πιο λαμπρό, αυτό της Βηθλεέμ.

Αυτές οι άγιες μέρες των Χριστουγέννων φέρνουν μηνύματα χαράς και αγάπης στους ανθρώπους. Αυτό το γνωρίζουν όλοι, προπάτων οι μεγάλοι και προετοιμάζουν το σώμα και την ψυχή, γι' αυτό το χαρμόσυνο γεγονός της χριστιανοσύνης. Έτσι, πριν σαράντα μέρες άρχιζαν να νηστεύουν τηρώντας κατά γράμμα τις δέκα εντολές. Σαν έφθανε η μεγάλη μέρα των Χριστουγέννων και πριν πάνε να μεταλάβουν, ζητούσαν συγχώρεση απ' όλους. Οι πιο μικροί φιλούσαν το χέρι των μεγάλων και οι γυναίκες το

του Πολίτη Ντουμπάρατζη

χέρι των συζύγων τους.

καλό ζευγάρι κάνεις.

Την παραμονή της πρωτοχρονιάς οι γυναίκες ζυμώνουν τη βασιλόπιτα. Μέσα βάζουν τον απαραίτητο "παρά" κι ένα κομμάτι άχυρο. Όλη η οικογένεια κάθεται γύρω από το σοφρά και ο πατέρας, αφού τη σταυρώσει, κόβει κομμάτια για όλους. Για την Παναγία, το Χριστό, τα άτομα της φαμελιάς με σειρά ηλικίας, καθώς και για το μουσαφίρη. Επίσης ένα κομμάτι ανήκει στα ζώα κι ένα στα χωράφια. Ο τυχερός που θα εύρει τον παρά, θα πρέπει να κατέβει στη λίμνη και να φέρει μια πέτρα μέσα από το νερό, που να είναι «μαλλιάρη». Τη βάζει σε μια γωνιά της σάλας και μονολογεί: «όσο βαραίνει η πέτρα, να βαραίνει και η κεσιά μας».

Άλλοι πάλι συγχωριανοί, που η καταγωγή τους ήταν από το Πελαδάρι, την παραμονή, έβαζαν στον πρωτοχρονιάτικο σοφρά, πιάτα γεμάτα με σιτάρι, κριθάρι και μια κανάτα κρασί. Στη μέση είχαν το ταψί με τη βασιλόπιτα, που ήταν άζυμη.

Η θεία Ελένη του Ναλμπάντη θυμάται τα κάλαντα, που της μάθαινε η μάνα της, η Κατίνα η Τσομακού:

Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά κι αρχή του Γεναρίου. Αρχή που βγήκε ο Χριστός στη γη να περπατήσει.

Επήγε και συνάντησε όλους τους εντολείς του. Ο πρώτος ο χαιρετισμός ήταν του Άι-Βασίλη.

-Άγιε Βασίλη Δέσποτα, πόσα πιάνικα σπέρνεις; -Σπέρνω κριθάρι 12 και στάρι 15 και κείνο μου το φάγανε λαγούδια και περδίκια.

Παίρνω το τουφέκι μου να πάω να τα σκοτώσω, ούτε λαγούδια σκότωσα ούτε περδίκια πιάσα.

Τα θέρισα, τ' αλώνισα, έκανα πεφαγούδια, έκανα χίλια μετρητά και χίλια μετρημένα Και κει που τα μετρούσαμε να κι ο Χριστός και πέρνα.

Εκάθισε, τα βλόγησε με τη δεξιά, με τη ζερβά, με τη μαλαματένια. Και του χρόνου...

Ένας χαρακτηριστικά ιδιόρρυθμος τύπος, κάτοικος του χωριού -Αϊβαλιώτη τον έλεγαν- το βράδυ της παραμονής της πρωτοχρονιάς, σεργιανούσε με το φαναράκι του και έψαλε τα κάλαντα:

Ρίντα-ρίντα κάλαντα, πίντα-ρίντα Φώτα, Άγιε μου Βασίλη μου, καλέ κι ευλογημένο. Σήκωσα μια πέτρα, βρήκα χίλια μέτρα, Άγιε μου Βασίλη μου,

Ανήμερα της πρωτοχρονιάς αυτός που θα έκανε ποδαρικό φρόντιζαν να είναι ένα μικρό «σαλό», όπως το έλεγαν, γιατί αυτό έχει αθά την ψυχή. Έτυχε κάμποσες φορές να κάνω το ποδαρικό στη θεία Σοφία, που ήταν γειτόνισσα. Την ημέρα της πρωτοχρονιάς ερχόταν και μ' έπαιρνε απ' τη χαραή, μη τυχόν και μπει κανείς πιο μπροστά στο σπίτι της. Με κάθιζε οκλαδόν στη μέση της σάλας και μ' έβαζε να επαναλαμβάνω αυτά που έλεγε: «Κλουκ-κλουκ και πολλά πουλάκια. Όσο βαραίνω εγώ, τόσο να βαραίνει και η κεσιά σας». Ήταν η ευχή για τις κλώσες που θα κάθιζε ολοχρονιά. Μ' έλεγε να λέω κι άλλα, που δε τα θυμάμαι, όλα ευχές γύρω απ' τα μπερκέτια του σπιτιού. Ύστερα με γέμιζε τις τσέπες με πολλά καλούδια, καρύδια, αμύγδαλα και ζαχαρωτά, του κόσμου τα γλυκίσματα.

Στα καφενεύια έστρωναν την τριανταμία. Οι καφετζήδες έκαναν την μπάζα τους με αφορμή το έθιμο της πρωτοχρονιάς. Διέθεταν μάλιστα και μάρκες. Κάτι τενεκεδένια, στρογγυλά μεταλλικά για περισσότερη ευκολία στη συναλλαγή. Στης φτώχειας τον καιρό χάνονταν σημαντικά ποσά στα στρογγυλά, τα σιδερένια τραπεζάκια.

Τα Φώτα η χαρά των παιδιών περίσσευε. Το πρωί της παραμονής λέγαμε τα κάλαντα, που μας είχαν μάθει οι γονείς μας:

Σήμερα τα Φώτα κι οι Φωτισμοί και χαρές μεγάλες κι οι αγιασμοί. Κάτω στον Ιορδάνη τον ποταμό κάθει' η κυρά μας η Παναγία όργανα βαστάει, κεριά κρατεί και τον Άι-Γιάννη παρακαλεί. Άι- Γιάννη αφέντη και Πρόδρομε, βάφτισε και μένα Θεού παιδί ν' ανεβώ επάνω στους ουρανούς να καταπατήσω τα είδωλα.

Καλησπέρα, καλησπέρα να ζεις αφέντη με την κυρά. Και του χρόνου...

Το βράδυ της παραμονής των Φώτων οι νονές ετοιμάζαν τα «κερούδια» για τ' αδεξίμια τους. Σε μια βίτσα χλωρή, κάρφωνα συνήθως φρούτα (μανταρίνια, πορτοκάλια) και χρωματιστά ζαχαρωτά, έμπηγαν και κάνα κέρμα καμιά φορά σ' ένα φρούτο απ' αυτά, την έβαζαν σ' ένα δίσκο και την πήγαιναν στο βαφτιστήρι. Αυτό το έθιμο το έφεραν οι Απολλωνιαδίτες από την πατρίδα και μερικοί το κρατάνε ακόμα.

Ανήμερα, η μικρή εκκλησιά έσφυζε από μικρά παιδιά, που κρατούσαν τα κερούδια. Η φασαρία που γίνονταν, άλλο πράμα! Ήταν τόσο μεγάλος ο σαματάς απ' τα παιδιά, που ανάγκαζε τον παπά -Γιώργη να διακόπτει τη λειτουργία φωνάζοντας αγριεμένος «σουπή» (σιωπή) και το

Συνέχεια στην 6η σελ.

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η αλλαγή στο κλίμα σήμερα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για την ανθρωπότητα, γιατί τελικά συνδυάζεται άμεσα με την επιδίωξή της.

Περί τα 90% του με εμπορικό τρόπο πραγματοποιούμενου ενεργειακού εφοδιασμού σε παγκόσμιο επίπεδο στηρίζεται στα ορυκτά καύσιμα. Το γεγονός αυτό δημιουργεί 4 σοβαρότατα προβλήματα στην ανθρωπότητα:

a) Την υπερβολική κατανάλωση και προίουςα εξάντληση των περιορισμένων συμβατικών ενεργειακών πόρων.

b) Το φαινόμενο του θερμοκηπίου / Τις κλιματικές αλλαγές.

c) Τις αρνητικές επιπτώσεις και τα μεγάλα ρίσκα από την εκμετάλλευση της πυρηνικής ενέργειας.

d) Το αυξανόμενο χάσμα μεταξύ των επιπέδων κατανάλωσης ενέργειας των βιομηχανικών και υπανάπτυκτων χωρών.

Στα « Σενάρια των παγκόσμιων ενεργειακών αναγκών το 2050 », πα-

ρουσιάζονται τρία ενδεχόμενα αναφορικά με τις ενεργειακές ανάγκες της ανθρωπότητας στα μέσα της εκατονταετηρίδας που ήδη διανύου-

με. Παρατηρούμε ότι όλα τα σενάρια εμπεριέχουν σημαντική συμβολή των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ).

Η ελληνική οικονομία αλλά και η ίδια η κοινωνία μας είναι εδώ και μερικές δεκαετίες εξαιρετικά σπάταλες και ενεργοβόρες. Είναι πλέον σαφές σε αρκετούς ότι η ραγδαία ανάπτυξη των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ: αιολική, ηλιακή, μικρά υδροηλεκτρικά, βιομάζα, γεωθερμία, κλπ.) και η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελούν μονόδρομο για την ασφαλή και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ενεργειακού ζητήματος και της οικολογικής κρίσης. Δημιουργία τουλάχιστον 13.000 νέων θέσεων εργασίας και μείωση κατά 13,5 εκατομμύρια τόνους των εκπομπών της χώρας σε διοξείδιο του άνθρακα (CO2) προβλέπεται έως το 2010 με την προϋπόθεση να αυξηθεί η δυναμικότητα σε συγκεκριμένο πλαίσιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Μια σημαντική αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή θα δώσει τη δυνατότητα χρήσης του λιγνίτη για περισσότερα χρόνια και θα βοηθήσει ουσιαστικά στη μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας σε μεγαλύτερο βάθος χρόνου, χωρίς να ζημιώσει και τις εργασιακές σχέσεις στον τομέα αυτό. Στο μεταξύ, η παράλληλη αύξηση της διείσδυσης των βιοκαυσίμων στις μεταφορές θα βοηθήσει και να αντιμετωπίσουμε την επερχόμενη κρίση πετρελαίου.

Η Ελλάδα, αφού βρέθηκε για μια ακόμη φορά αντιμέτωπη με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο «λόγω της μη προώθησης της ηλεκτροπαραγωγής μέσω ΑΠΕ». Στις αρχές Ιουνίου 2006 ψηφίστηκε από την ελληνική Βουλή ο νέος νόμος για την ηλεκτροπαραγωγή από ΑΠΕ. Ο νόμος αυτός παρόλο που παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις, επιλύει όμως και μια σειρά προβλημάτων και βελτιώνει σαφώς τους όρους και τα κίνητρα για την υλοποίηση συναφών επενδύσεων. Με τις παρούσες συνθήκες έργα σαφώς πρώτα και κύρια σε όγκο θα υλοποιηθούν από το μεγάλο κεφάλαιο. Όμως παρέχονται σημαντικά κίνητρα και βελτιώνονται οι προϋποθέσεις, έτσι ώστε :

a) Έργα αξιοποίησης ΑΠΕ να υλοποιούνται και οι φορείς της Αυτοδιοίκησης όσο και οι πολίτες, β) Αυξάνονται σημαντικά οι πόροι των ΟΤΑ από τη λειτουργία έργων ΑΠΕ. Συγκεκριμένα, το καταβαλλόμενο υπέρ των ΟΤΑ τέλος από τη λειτουργία έργων ΑΠΕ (πλην των φωτοβολταϊκών) αυξάνεται από 2% σε 3% επί των ετήσιων εσόδων των εν λόγω έργων.

Ο νόμος εισάγει για πρώτη φορά στην ελληνική αγορά το σύστημα των εγγυημένων τιμών αγοράς ηλεκτρικού ρεύματος από το δίκτυο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά (φ/β) συστή-

του Στέφανου Αργυράκη Γεωλόγου-Περιβαλλοντολόγου

ματα και θεσμο-θετεί το στόχο 20,1% της ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ για το 2010 και 29% για το 2020.

Με βάση τα παραπάνω δημιουργούνται εξαιρετικές ευκαιρίες αλλά και ευθύνες όσο και υποχρεώσεις για την Αυτοδιοίκηση 1ου και 2ου Βαθμού. Ως εκ τούτου μπορούν να διατυπωθούν οι εξής διαπιστώσεις και προτάσεις που αφορούν ή αντίστοιχα απευθύνονται προς την Αυτοδιοίκηση :

Τα Αιολικά Πάρκα αποτελούν μία εξαιρετική ευκαιρία για την ανάπτυξη οικολογικά και κοινωνικά συμβατών οικονομικών δραστηριοτήτων στον τομέα της Ενέργειας, με σημαντικά οφέλη και για τους ΟΤΑ, και για τις τοπικές κοινωνίες, και για το φυσικό περιβάλλον.

Η Αυτοδιοίκηση έχει δυνατότητες παρέμβασης όσον αφορά τη χωροθέτηση και την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ. Προκειμένου όπως η Αυτοδιοίκηση, και ιδίως η Τοπική Αυτοδιοίκηση, αξιοποιήσει τις υφιστάμενες δυνατότητες και επιτελέσει ουσιαστικό ρόλο κατά τη χωροθέτηση και την αδειοδότηση έργων ΑΠΕ, οφείλει να αναπροσανατολίσει στόχους, να επωμιστεί ευθύνες, να αναλάβει πρωτοβουλίες, να λάβει αποφάσεις και να παράγει έργο ως ενεργός παράγοντας επί του προκειμένου.

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και ΟΤΑ μπορούν και οφείλουν να απαιτήσουν από την πολιτεία αλλά και να συνδιαμορφώσουν τη θεσμοθέτηση επιτέλους το συντομότερο δυνατό του Χωροταξικού Σχεδιασμού έργων ΑΠΕ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Το τέλος 3 % προσφέρει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μοναδικές οικονομικές δυνατότητες: α) Για πρόσληψη και πρακτική επιμόρφωση επιστημονικού προσωπικού της που θα της προσφέρει την τεχνογνωσία και την εμπειρία, β) για έλεγχο στην κατασκευή έργων, ώστε αυτά να εκτελούνται με βάση τις μελέτες και τους απαραίτητους περιβαλλοντικούς όρους, και γ) ανάληψη σιγά-σιγά και επενδυτικών πρωτοβουλιών πραγματοποιώντας έτσι δικά της έργα ΑΠΕ, καθιστάμενη ενεργειακά αυτόκλητος και οικονομικά αυτόδυναμη.

Η Αυτοδιοίκηση έχει δυνατότητες να παροτρύνει και να υποστηρίξει ποικιλότροπα το σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων ΑΠΕ με λαϊκή/κοινωνική χρηματοδοτική συμμετοχή, στα διοικητικά της όρια.

Η Αυτοδιοίκηση μπορεί και οφείλει να σχεδιάσει και να υλοποιήσει μέτρα και έργα Ορθολογικής Χρήσης Ενέργειας (ΟΧΕ) και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΕΞΕ) στα δικά της κτίρια, στα δικά της οχήματα, στο δημοτικό φωτισμό, στις δικές της υπηρεσίες. Τους χρηματοδοτι-

κούς πόρους μπορεί να τους διαθέσει εν μέρει από το τέλος 3%, και να τους αναζητήσει κατά το υπόλοιπο από κρατικούς πόρους, από τα κοινοτικά ταμεία, καθώς επίσης και από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Συμπερασματικά: Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί και πρέπει να έχει πρωτοποριακό, σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των ΑΠΕ και της εξοικονόμησης ενέργειας. Η ίδρυση, κατασκευή και λειτουργία έργων ΑΠΕ εμπορικής κλίμακας δημιουργεί ισχυρούς πόλους τοπικής ανάπτυξης και περιβαλλοντικής αναβάθμισης και προσπορίζει πολλαπλά, μετρήσιμα και ουσιαστικά οφέλη στις τοπικές κοινωνίες, στις περιοχές των οποίων εγκαθίστανται τα έργα αυτά.

Πιο συγκεκριμένα :

1. Συμβάλλουν σημαντικά στην τοπική απασχόληση.

2. Η λειτουργία έργων ΑΠΕ προσφέρει ένα μόνιμο και σημαντικό ετήσιο έσοδο στους τοπικούς Δήμους (3% επί του τζίρου τους), αλλά και στην τοπική οικονομία γενικότερα.

3. Η κατασκευή έργων ΑΠΕ σε μια περιοχή συνοδεύεται από την παράλληλη υλοποίηση σειράς αντισταθμιστικών οφελών, πέραν των άμεσων και μετρήσιμων οικονομικών εισροών και των δημιουργούμενων θέσεων απασχόλησης.

Όσο ταχύτερα οι ΑΠΕ μπουν στο ενεργειακό σύστημα της χώρας μας, τόσο μικρότερες θα είναι οι επιπτώσεις στην εθνική οικονομία από την αύξηση των τιμών του "μαύρου χρυσού". Η εισαγωγή του φυσικού αερίου, η ορθολογική χρήση της ενέργειας και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας είναι τρεις άξονες που μπορούν να βελτιώσουν την κατάσταση στην Ελλάδα από περιβαλλοντικής και όχι μόνο πλευράς.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2006

Πηγές:

Β. ΓΙΟΚΑΡΗΣ (Περιβαλλοντολόγος, Σύμβουλος Έργων ΑΠΕ). Αυτοδιοίκηση και Ενεργειακό Ζήτημα, Αύγουστος 2006. Περιοδικό «Ανεμολόγια» και Εφημ. «Αρκαδικά Νέα» (υπό δημοσίευση).

Β. ΓΙΟΚΑΡΗΣ (Περιβαλλοντολόγος, Σύμβουλος Έργων ΑΠΕ). Η πρόσκληση του Ενεργειακού αναπροσανατολισμού στο τομέα της Αξιοποίησης των ΑΠΕ (Φεβρουάριος 2003. Περιοδικό «Ανεμολόγια ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ»).

Α. ΖΕΡΒΟΣ (Αναπληρωτής Καθηγητής Ε.Μ.Π). Σημαντικά οφέλη από την χρήση των ΑΠΕ. Εφ. «Ελευθεροτυπία», 18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2005

ΤΕΕ, Τεχνικό Δελτίο, Αρ. τεύχους 2374(9/1/06)

ΜΝΗΜΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΑΙΑ

Συνέχεια από την 5η σελ.

Στρατίτση το Μεσιτίδη ν' απειλεί ότι θα φύγει και θ' αφήσει το ψαλτήρι. Όσο βαστούσε η θεία λειτουργία κανένα παιδί δεν άγγιζε το κερούδι του παρά μονάχα έκαναν σύγκριση τίνος ήταν το καλύτερο και ποιο είχε τα περισσότερα ζαχαρωτά.

Σαν απολούσε όμως η εκκλησιά, άρχιζε το μάδισμα απ' τις βίτρες με τα μανταρίνια και τα πορτοκάλια να κατρακυλούν τον κατήφορο κατά τη λίμνη. Ήταν η ώρα που όλο το ξόδι κατηφόριζε το μονοπάτι, ίσα για το γιάλο. Μπροστά τα εξαπτέρυγα, πίσω οι ψάλτες και παραπίσω ο παπα-Γιώργης ντυμένος στ' άσπρα άμφια, πάνω στην αρσίζα την κανελί φοράδα. Ξοπίσω ακολουθούσε το εκκλησιάσμα χαρικώνοντας τη χιονισμένη πλαγιά με βήματα αραιά και ακανόνιστα. Το θέμα μοναδικό. Άνθρωποι οδηγούν τα ζώα τους κατά τη λίμνη να πιουν και ν' αγιαστούν τούτη τη μέρα, που θα πέσει ο Τίμιος Σταυρός στα νερά της.

Πέντε έξι παλικάρια κάτω στ' ακρογιάλι, γυμνά, με μια χλαίνη μόνο ριγμένη στην πλάτη τους, προσμένουν ανυπόμονα την ώρα που θα πέσουν στο νερό. Σε λίγο η βάρκα ανοίγεται στα βαθιά με το βαρκάρη να τραβά αβέρτα τα κουπιά κι έχοντας μαζί του τα παιδιά με τα εξαπτέρυγα, τον ψάλτη και τον παπά-Γιώργη, που κρατά στο ένα χέρι το Σταυρό και στο άλλο το Ευαγγέλιο.

Κάμποσες φορές συμμετείχα κι εγώ σ' αυτήν την όμορφη, ιερή ακολουθία, κρατώντας το θυμιατό, ντυμένος παπαδάκι. Αφού απομακρυνθεί αρκετά η βάρκα απ' την ακτή, ακούγεται η γλυκιά φωνή του παπα-

Γιώργη με βυζαντινή μεγαλοπρέπεια να ψάλει το Ευαγγέλιο και στη συνέχεια το Εν Ιορδάνη. Τα μάτια όλων είναι στραμμένα στο χέρι του παπά που κρατά τον ξύλινο Σταυρό. Εκείνος τον ρίχνει στο νερό, αφού πρώτα κάνει προσπάθειες να παραπλανήσει τους κολυμβητές. Αυτοί με λιονταρίσια ψυχή ορμούν στα παγωμένα νερά της λίμνης κι ένας κατορθώνει να τον πιάσει. Τον φιλά, κατόπιν τον σηκώνει ψηλά με περηφάνια και τον επιδεικνύει προς τη μεριά της ακτής, που βρίσκεται ο κόσμος. Παράλληλα, κάποιιοι από τον ψηλό βράχο αφήνουν περισσότερα, που πετούν τρομαγμένα από τις τουφεκίες διαγράφοντας ακανό-

νιστες τροχιές γύρω και πάνω απ' τα κεφάλια μας.

Τα παλικάρια, που βούτηξαν στα παγωμένα νερά, βγαίνουν στη στεριά με βιασύνη αναζητώντας τα ζεστά τους ρούχα και μια γουλιά κοινιά ή πετιμέζι. Κατόπιν τοποθετούνε το Σταυρό πάνω σ' ένα δίσκο στολισμένο με λουλούδια και τον γυρνούν σε όλα τα σπίτια του χωριού ψάλλοντας το Εν Ιορδάνη. Οι πόρτες των σπιτιών είναι ολάνοιχτες γι' αυτούς. Να μπει ο Σταυρός στο σπίτι και να τον χαϊρετίσουν. Όλοι τους κερνούν γλυκίσματα και τσίπουρο.

Αφού περάσουν και από το πιο ακρινό σπίτι του χωριού, κάθονται στον καφεéné, μοιράζονται τα χρήματα που τους έριχναν στο δίσκο

ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑΣ

Η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί τον τρίτο πυλώνα στην παγκόσμια στρατηγική για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης (οι άλλοι δύο είναι η οικονομική ανάπτυξη και η κοινωνική συνοχή). Ο όρος βιώσιμη ανάπτυξη, τον οποίο υιοθέτησε η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ στη Συνδιάσκεψη του Ρίο αναφέρεται στην «ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του σήμερα χωρίς να στερεί τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες».

Στην χώρα μας θα λέγαμε ότι η προστασία του περιβάλλοντος περνά σε δεύτερη μοίρα καθώς λίγα έχουν γίνει στο τομέα αυτό και ως απόρροια, τις περισσότερες φορές, πιέσεων ή αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι τα τελευταία χρόνια μια από τις βασικές προτεραιότητες που δόθηκε στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, τουλάχιστον θεσμικά ήταν η ορθή διατήρηση και διαχείριση των περιοχών που προστατεύονται από την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία με την δημιουργία φορέων διαχείρισης.

Οι Φορείς Διαχείρισης (Φ.Δ.) προστατευόμενων περιοχών θεσμοθετούνται με τον Ν. 2742/99 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» που αποσαφηνίζει την κατάσταση όσον αφορά στη λειτουργία και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών (Π.Π.) και ουσιαστικά συμπληρώνει τον 1650/86 που είναι ο κύριος ελληνικός νόμος που διέπει τη θεσμοθέτηση των προστατευόμενων περιοχών. Στο άρθρο 15, «Φορείς διαχείρισης», ο 2742/99 ανοίγει το δρόμο για την ίδρυση φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Σήμερα όταν μιλάμε για προστατευόμενες περιοχές αναφερόμαστε στις περιοχές που έχουν προταθεί μέχρι στιγμής για ένταξη στο ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο Natura 2000. Οι περιοχές αυτές θεωρούνται ως προστατευόμενες ακόμη και αν δεν έχει ολοκληρωθεί μέχρι σήμερα η διαδικασία επίσημης κήρυξης.

Όσον αφορά τους Φορείς Διαχείρισης είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς χαρακτήρα, εποπτευόμενα από τον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ που συνιστώνται με το Π.Δ κήρυξης της περιοχής ως προστατευόμενης.

Οι βασικές αρμοδιότητες ενός φορέα διαχείρισης στην περιοχή ευθύνης του είναι:

- Η εκπόνηση και εφαρμογή των Κανονισμών Διοίκησης και Λειτουργίας και των Σχεδίων Διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση (monitoring) όπως συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων.
- Η γνωμοδότηση για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων.
- Η επικουρία των αρμόδιων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περι-

βαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν.

- Η εκπόνηση μελετών και ερευνών, και η εκτέλεση τεχνικών έργων.
- Η ενημέρωση, κατάρτιση και εκπαίδευση του πληθυσμού.
- Η οργάνωση και εφαρμογή οικουριστικών προγραμμάτων.
- Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων που παραχωρούνται στον φορέα.

Οι Φ.Δ. πέρα λοιπόν από την προστασία του φυσικού αντικείμενου καλούνται και να διαχειριστούν την ευρύτερη περιοχή ευθύνης τους έχοντας σημαντικό ρόλο και αρμοδιότητες λειτουργώντας τόσο εποπτικά αλλά όσο και αναπτυξιακά-δημιουργικά με σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των τοπικών πληθυσμών και την ενίσχυση των εισοδημάτων τους.

Ειδικά σε μειονεκτικές και απομονωμένες περιοχές όπως αυτή της Βεγορίτιδας με χαμηλά εισοδήματα, λίγες εναλλακτικές λύσεις για απασχόληση, αλλά και πλούσιο φυσικό πλούτο, οι φορείς διαχείρισης μπορούν, εφόσον αυτοί και οι θεσμοί λειτουργήσουν σωστά, να οδηγήσουν σε σημαντικά κοινωνικά και οικονομικά οφέλη. Άλλωστε, αυτές είναι οι κατ' εξοχήν πρόσφορες περιοχές για την ανάπτυξη υποδομών αναψυχής, εκπαίδευσης, βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, μικρής κλίμακας παράκτιας αλιείας και βέβαια, οικουρισμού.

Η περιοχή της Βεγορίτιδας έχει τις ουσιαστικές απαιτήσεις που ορίζονται ώστε να μπορέσει να ενταχθεί σε ένα πλαίσιο διαχείρισης. Οι λίμνες Βεγορίτιδας-Πετρών βρίσκονται στο κατάλογο Natura 2000 και ειδικότερα χαρακτηρίζονται ως προτεινόμενες περιοχές κοινοτικού ενδιαφέροντος -SCI, η λίμνη των Πετρών είναι και ζώνη ειδικής προστασίας της Ορνιθοπανίδας -SPA. Αντίστοιχα και οι λίμνες Ζάζαρη και Χειμαδίτιδα ανήκουν στο δίκτυο NATURA όπως επίσης σε καθεστώς προστασίας βρίσκονται και οι κορυφές του Όρους Βόρας.

Βέβαια η λειτουργία των Φ.Δ. στην χώρα μας, όπως έδειξε η πορεία τους μέχρι σήμερα, συνοψίζεται σε ένα πλήθος προβλημάτων και δυσλειτουργιών που ουσιαστικά τους ακυρώνει καθώς δεν φαίνεται να υπάρχει πολιτική βούληση για την στήριξη του θεσμού. Αυτό βέβαια έ-

χει κατά πολύ να κάνει και με το ότι στην χώρα μας δεν υπάρχει επίσημη εθνική πολιτική για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και συνεπώς δεν υπάρχουν στόχοι των οποίων η επίτευξη να επιδιώκεται με συνέπεια και σταθερότητα. Ωστόσο κάτι τέτοιο θα συμβεί αργά η γρήγορα αν κρίνουμε από την γενικότερη μεταστροφή που υπάρχει από την διεθνή και ευρωπαϊκή κοινότητα σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Αν και μέχρι να υπάρξει η πολιτική βούληση για την στήριξη των φορέων διαχείρισης από την πολιτεία, ο ρόλος των τοπικών κοινωνιών και κοινοτήτων κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός, έτσι και στην περίπτωση της Βεγορίτιδας δεν μπορεί να υπάρξει πολιτική βούληση για την ίδρυση ενός Φ.Δ. αν δεν προηγηθεί η λαϊκή θέληση που να καταδεικνύεται μέσα από ένα πνεύμα συλλογικότητας και κοινής δράσης μέσα στις τοπικές κοινωνίες, έχοντας ένα στρατευμένο και οργανωμένο ρόλο και σκοπό για την επίτευξη του στόχου που δεν είναι άλλος από την ανάδειξη και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Σε αυτό το σημείο σημαντική κρί-

νεται η δράση των τοπικών ΟΤΑ και των μη κυβερνητικών οργανώσεων καθώς αυτοί μπορούν να αποτελέσουν τον μοχλό πίεσης προς την πολιτεία διαθέτοντας όμως ένα οργανωμένο σχέδιο δράσης προς αυτή την κατεύθυνση, κάτι τέτοιο θα μπορούσε να γίνει με την ίδρυση μιας διαδημοτικής επιχείρησης ή ακόμη καλλίτερα μέσω μιας σύμβασης διαχείρισης για την προστατευόμενη περιοχή.

Το ότι η περιοχή της Βεγορίτιδας βρίσκεται στα διοικητικά όρια τριών Νομών και δύο Περιφερειών δεν αποτελεί το πρόβλημα για την μη σύσταση ενός Φορέα Διαχείρισης αλλά την δικαιολογία της πολιτείας, το άλλοθι μπροστά στην αδυναμία της να θεσμοθετήσει προστατευόμενες περιοχές και Φ.Δ. Οι αρχές της συλλογικότητας και της αμοιβαιότητας που εξάλλου είναι οι βασικές στη διαχείριση των Π.Π. ενισχύονται μέσα από αυτή την διοικητική ιδιαιτερότητα της Βεγορίτιδας.

Αν έρθουμε τώρα στην επιλογή διαχείρισης της περιοχής Βεγορίτιδας αυτή δεν θα πρέπει να ξεφύγει από τις προβλέψεις του Ν.2742/99 και επιπρόσθετα για να είναι βιώσι-

του Αλέξη Χαρίση Πολιτ. Μηχανικού ΑΠΘ

μα κατοχυρωμένη θα πρέπει να θεσμοθετηθεί με την λογική ενός Φορέα Διαχείρισης που να πλαισιώνεται από περιοχές της ευρύτερης γεωγραφικής ενότητας που δεν υπάγονται ως τώρα σε υφιστάμενο Φορέα Διαχείρισης και έχουν χαρακτηρισθεί ως προστατευόμενες (Natura 2000). Στο πλαίσιο αυτό ο Φορέας Διαχείρισης της Βεγορίτιδας θα μπορούσε να περιβάλει μια ευρύτερη περιοχή χαρακτηρισμένη ως «Περιοχή προστασίας και οικοανάπτυξης Λιμνών Λεκάνης Βεγορίτιδας» που να πλαισιώνει στο σύνολο της τρεις (3) περιοχές Natura (συμπεριλαμβανομένης και αυτής του Όρους Βόρας).

Ο Φ.Δ. της περιοχής θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις προστατευόμενες περιοχές στην ευρύτερη λεκάνη της Βεγορίτιδας οι οποίες σχετίζονται άμεσα τόσο περιβαλλοντικά-γεωμορφολογικά όσο και κοινωνικοοικονομικά-πολιτισμικά.

Έτσι ο ρόλος του φορέα θα αποκτήσει μια δυναμική στην ευρύτερη περιοχή καθώς όταν αυξάνεται η έκταση προστασίας (ορεινός όγκος και λίμνες) αυξάνεται το διαχειριστικό αντικείμενο του φορέα αλλά και οι στρατηγικές διαχειρίσεις.

Είναι καιρός λοιπόν όλοι να αναλάβουν τις ευθύνες τους, τόσο οι Δήμοι που εθελουφυλούν μπροστά σε μια νέα προοπτική που τους ανοίγεται όσο και οι περιφέρειες που δεν δίνουν το ερέθισμα αλλά και την ουσιαστική υποστήριξη σε μια νέα προοπτική για την ενσωμάτωση της περιοχής σε ένα πλαίσιο διαχείρισης αποτελεσματικό, αναπτυξιακό και βιώσιμο.

ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Συνέχεια από την 2η σελ.

δας κος Κάρτας, μέλη του νέου Δημοτικού Συμβουλίου Βεγορίτιδας καθώς και μέλη και φίλοι του Συλλόγου. Χαιρετισμό απηύθυνε και ο βουλευτής Πέλλας κος Τζαμτζής.

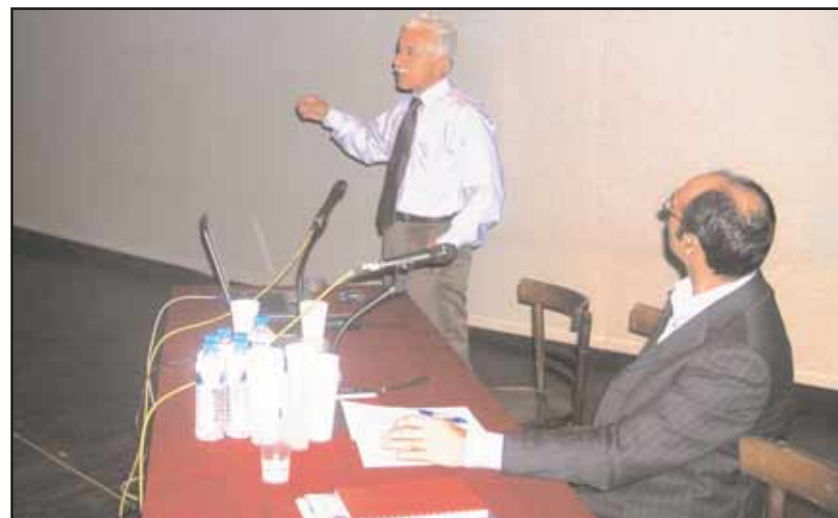
Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος Leader+. Οι εισηγήσεις παρουσίασαν μεγάλο ενδιαφέρον, σχετιζόμενες άμεσα με τη λίμνη και το περιβάλλον της και ήταν αποτέλεσμα πρόσφατων ερευνών που πραγματοποιήθηκαν στη λίμνη μας τα τελευταία χρόνια.

Το κυρίαρχο συμπέρασμα όλων των εισηγητών ήταν το ότι η βάση για την επίλυση των προβλημάτων και της σωστής διαχείρισης του υδάτινου πλούτου της λίμνης είναι η εκπόνηση και εφαρμογή της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης και η σύσταση Φορέα Διαχείρισης της λίμνης Βεγορίτιδας.

Τα πρακτικά της ημερίδας θα εκδοθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Εισηγητές ημερίδας

- Κάρτας Ηλίας Πρόεδρος Δ.Σ. Συλλόγου Προστασίας Βεγορίτιδας. Προστασία, ανάδειξη & αξιοποίηση της λ. Βεγορίτιδας – Προτάσεις
- Πυρινή Χρύσα, Βιολόγος, Ερευνήτρια Τμήματος Βιολογίας Α.Π.Θ. Ο βοτανικός πλούτος της Βεγορίτιδας
- Μπούσμπουρας Δημήτριος, Βιολόγος-Περιβαλλοντολόγος. Η ορνιθοπανίδα της Βεγορίτιδας και η ανάγκη λήψης μέτρων προστασίας και διαχείρισης (Ειδική

Περιβαλλοντική Μελέτη)

• Θεοδωρίδου Σοφία, Υπεύθυνη Κ.Π.Ε. Έδεσσας.

Εκπαιδευτικό υλικό: «Εξερευνώντας τη λίμνη του Αγρα» ...εξερευνώντας κάθε λίμνη και υγρότοπο του τόπου μας

Ομάδα εργασίας Κ.Π.Ε. Έδεσσας: Κώστας Σαβαντόγλου, Ευαγγελία Τσιγγενοπούλου, Καλλιόπη Κολίνη, Αθηνά Τεστέμπαση

• Ρέκλος Ιωάννης, Γυμναστής - Υπαίθ. Δραστηριότητες. Βιώσιμη ανάπτυξη και περιβάλλον στη Βεγορίτιδα - Το παράδειγμα της λίμνης Κερκίνης

• Άννα - Μαρία Κάλφα, Κτηνίατρος - Ιχθυοπαθολόγος Τμήματος Παθολογίας Υδρόβιων Οργανισμών. Διαχείριση περιβαλλοντικών - παθολογικών προβλημάτων υδρόβιων οργανισμών λιμνών οικοσυστημάτων

• Στεφούλη Μαριάνθη, Δρ. Γεωλόγος, ΙΓΜΕ Αθήνας - Χάρου Ελένη, Δρ. Μαθηματικός Ινστιτ. Δημό-

κριτος. Σύγχρονες τεχνολογίες στη μελέτη λιμνών οικοσυστημάτων: Η λίμνη Βεγορίτιδα

Ομάδα εργασίας: Μ. Στεφούλη, Ε. Χάρου, Δ. Δημητρακόπουλος, Θ. Γιαχουντής

• Δημητρακόπουλος Δημήτριος, Δρ. Υδρογεωλόγος. Υδατικό ισοζύγιο της ευρύτερης υδρολογικής λεκάνης Βεγορίτιδας - Προτάσεις για τη βελτίωσή του

• Τακαβάκογλου Βασίλειος, Δρ. Γεωπόνος - Περιβαλλοντολόγος Α.Π.Θ. Φυσικά συστήματα επεξεργασίας λυμάτων

• Μαρκοπούλου Ελένη, Εκπρόσωπος ΑΝ.ΦΛΩ. Τουρισμός και βιώσιμη ανάπτυξη

Ομάδα εργασίας: Ελευθεριάδης Ιωάννης, Μαρκοπούλου Ελένη, Φουντουκίδης Γεώργιος

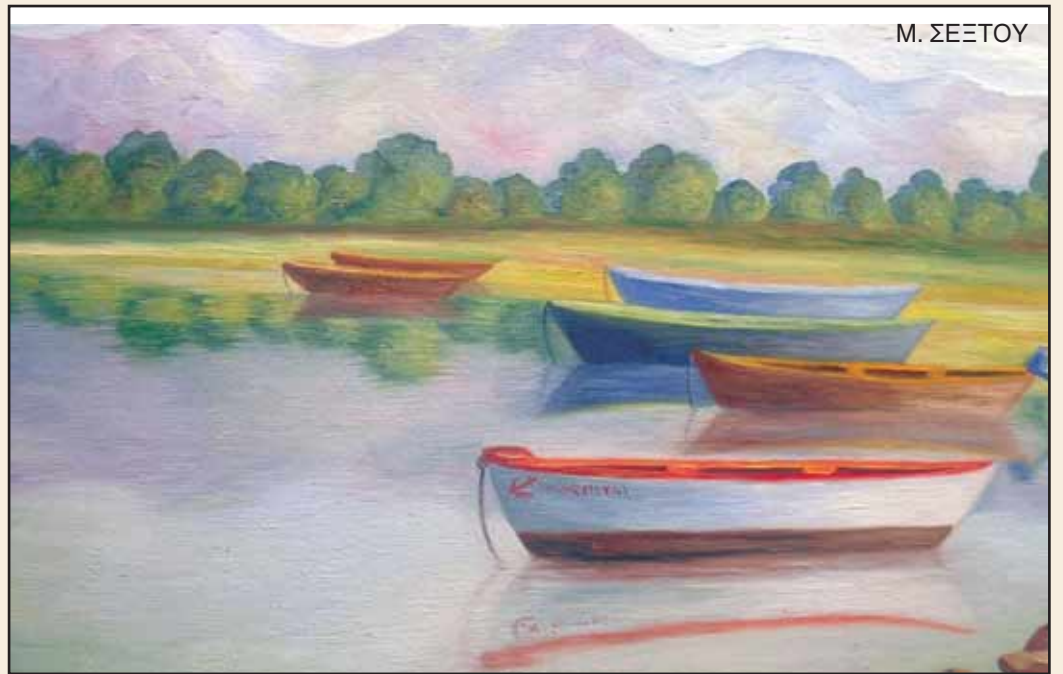
• Μαρνασιδής Συμεών, Γεωπόνος Μ.Σ., Δ/ση Γεωργίας Έδεσσας. Γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα και ενισχύσεις για τη λίμνη Βεγορίτιδα

X.H. VEIZAJ

Η Βεγορίτιδα με φόντο την Άρνισσα στα 1950

M. ΣΕΞΤΟΥ

Ευχαριστούμε το Σύλλογο Καλλιτεχνών Έδεσσας "Ο Απελλής" για τη συμμετοχή του στην ημερίδα μας, με έκθεση έργων

**Ο Σύλλογος Προστασίας Βεγορίτιδας
εύχεται στα μέλη και τους φίλους του
ευτυχισμένο και δημιουργικό το 2007**

ΠΡΟΪΗΜΑ ΦΥΤΕΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΑΝΙΩΗ

**ΦΥΤΩΡΙΑ
ΟΠΟΡΟΦΟΡΩΝ ΔΕΟΡΥΛΙΩΝ**

**ΙΩΑΝΝΗΣ & ΑΡΗΣ
ΚΑΛΛΙΑΝΙΔΗΣ**

ΚΙΝ. 6944.581365

**ΤΗΛ. 23810 91329
91349**

ΡΙΖΑΡΙ - ΕΔΕΣΣΗΣ

Η έκθεση φωτογραφιών και η αυτοσχέδια λιμνούλα με τα ζωντανά ψάρια της Βεγορίτιδας ήταν η γωνιά που δημιουργήθηκε από τον σύλλογο για τις ανάγκες των γυρισμάτων της δημοφιλούς εκπομπής της ΕΤ-3, "Κυριακή στο χωριό" που έγινε στην Άρνισσα στις 25.11.2006. Μια καλή προσπάθεια προβολής της περιοχής μας. Μπράβο σε όλους τους συντελεστές!

**ATERON SPA SUITES HOTEL 1st klm AMYNTAION/ST PANTELEIMONAS
AMYNTAION FLORINA Po.C. 532 00 GREECE TEL. 23860 20000 www.ateron.gr**

**ATERON
SPA**

**ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ
ΒΕΓΟΡΙΤΙΔΑ**

Περαία-Λίμνη Βεγορίτιδα (Βόρρας)

Τηλ.: 0381-033298
Κιν.: 0938-057541